

Stanowisko
Konwentu Powiatów Województwa Śląskiego
w sprawie zmiany przepisów ustalających priorytety w przyznawaniu dofinansowania z
Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych o charakterze użyteczności publicznej.

Konwent Powiatów Województwa Śląskiego dostrzega pilną potrzebę zmiany przepisów ustawy z 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, ustalających priorytety w przyznawaniu dofinansowania organizatorom transportu publicznego. Hierarchizację wniosków o objęcie dopłatą z Funduszu ustala art. 25 ust. 2 ww. ustawy, wskazując, że pierwszeństwo przyznaje się gminom, związkom międzygminnym a dopiero w dalszej kolejności związkom powiatowo-gminnym, powiatom oraz związkom powiatów. Obecnie powiaty zajmują czwarte miejsce w kolejności przyznawania środków na ten cel. Przepis ten obowiązuje od początku obowiązywania ustawy i utrzymuje się nadal pomimo nowelizacji jej przepisów.

Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia oraz rolę powiatów w organizacji publicznego transportu zbiorowego, Konwent wyraża przekonanie, że dopłaty powinny być kierowane w pierwszej kolejności do związków powiatowo-gminnych i powiatów.

Oceniając wnioski o objęcie dopłatą z Funduszu wojewoda (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 7 stycznia 2025 r.) przydziela punkty w 8 kategoriach:

- 1) gęstości zaludnienia,
- 2) liczby linii komunikacyjnych we wniosku,
- 3) długości tych linii komunikacyjnych,
- 4) liczby zatrzymań autobusu na przystankach komunikacyjnych,
- 5) realizacji potrzeb osób niepełnosprawnych,
- 6) wskaźnika dochodów podatkowych w jst,
- 7) liczby przystanków komunikacyjnych i dworców zlokalizowanych w odległości unie większej niż 500 m od terenów objętych przedsięwzięciami lub inwestycjami powiązanymi z inwestycjami powiązanymi z przedsięwzięciem infrastrukturalnym, o których mowa w art. 5c ust. 1 ustawy o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych.

Następnie, po dokonaniu oceny według ww. kryteriów, zgodnie z przepisem ustawy, wojewoda jest zobligowany uszeregować wnioski według tzw. hierarchizacji. Hierarchizacja stanowi zatem swoistą nadbudowę, która niweczy próbę nadania ocenie przesłanek merytorycznych i obiektywnych. W praktyce przepis ten gwarantuje środki dopłaty gminom i sprawia, że pozostałe po podziale środki przypadają w udziale związkom powiatowo-gminnym oraz powiatom.

Biorąc pod uwagę strukturę podziału terytorialnego w Polsce, to właśnie powiatom wyznaczona została rola naturalnych okręgów wspólnotowych, z siedzibą powiatu, jako centrum, do którego w celu uczestnictwa w życiu wspólnotowym zjeżdżają mieszkańcy i którym, jak wynika z logiki tego systemu najbardziej potrzebna jest komunikacja autobusowa. To powiaty i związki powiatowo-gminne dzięki rozbudowanej sieci połączeń zapewniają dojazd do szkół średnich, miejsc pracy, poradni zdrowotnych i ośrodków leczenia ambulatoryjnego. Umożliwiają dojazd do sądów, placówek administracji skarbowej a także pozwalają uczestniczyć w wydarzeniach kulturalnych mieszkańcom okolicznych miejscowości. Dofinansowanie z Funduszu jest kluczowym wsparciem, bez którego funkcjonowanie transportu publicznego na takim poziomie nie byłoby możliwe. Doświadczenia ostatnich lat wskazują, że to właśnie związki powiatowo-gminne i powiaty przejmują wiodącą rolę przy zapewnieniu połączeń mieszkańcom obszarów wiejskich z najbliższym miastem.

Konwent Powiatów Województwa Śląskiego

Biuro Konwentu: Starostwo Powiatowe w Raciborzu,

Plac Stefana Okrzei 4, 47-400 Racibórz

tel. 324597300, e-mail: bok@powiatraciborski.pl

Tymczasem to one właśnie, powiaty i związki powiatowo-gminne pozostają ustawowo „upośledzone” w rozgrywce o dopłatę z Funduszu.

Przykład województwa śląskiego świadczy ponadto, że zadania własne w zakresie transportu publicznego od rozproszonych gdzie organizatorem są poszczególne gminy, ewoluują w stronę zintegrowanych gdzie funkcje organizatora przejmują powiaty i związki powiatowo-gminne.

Rozwój transportu publicznego w ostatnich latach sprawił, że środki funduszu celowego coraz częściej okazują się niewystarczające by dofinansowanie mogły uzyskać samorzady średniego szczebla. Niepokojący jest fakt, iż środki Funduszu corocznie okazują się niewystarczające by zapewnić stabilne finansowanie transportu powiatowo-gminnego. Samorzady powiatowe otrzymują dopłaty dopiero po redystrybucji środków z innych województw, co z kolei uniemożliwia wojewodom przyznanie dopłat na okres dłuższy niż jeden rok. Brak stabilizacji dopłat powstrzymuje dalszy rozwój i utrudnia planowanie, w tym także inwestycje w perspektywie kilkuletniej.

Konwent apeluje więc o zmianę przepisów ustawy o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej i przyznanie związkom powiatowo-gminnym oraz powiatom pierwszeństwa w uzyskaniu dopłat do organizacji publicznego transportu zbiorowego.

Przewodniczący Konwentu
Powiatów Województwa Śląskiego

Grzegorz Swoboda